

Årsredovisning 2021

Vatten och avlopp

Innehåll

1. Nämndens ansvar och uppgifter	3
2. Verksamhetschefens kommentar till resultatet.....	3
3. Viktiga händelser i verksamheten	3
4. Måluppfyllelse	4
5. Personal.....	6
6. Ekonomi	7
6.1 Driftredovisning.....	7
6.2 Investeringsredovisning.....	9
7. Intern kontroll	9
8. Risker	9
9. Strategiska avtal	9
10. Prestationer och nyckeltal.....	10

1. Nämndens ansvar och uppgifter

VA-verksamheten under tekniska nämnden äger och förvaltar kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning och är kommunens VA-huvudman. VA-verksamheten ansvarar för löpande drift och underhåll av kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Då verksamheten är en ren beställarorganisation sker alla driftåtgärder och kundtjänsthantering inklusive fakturering med stöd av externt upphandlade entreprenörer. VA-verksamheten ansvarar för frågor om servitut och ledningsrätter för den allmänna VA-anläggningen. Vidare lägger tekniska nämnden fram förslag till stadgar, taxe- och avgiftsbestämmelser samt i övrigt utarbetar förslag som är påkallade som en följd av ansvaret för VA-frågor i kommunen.

Danderyds kommun är medlem i två kommunalförbund inom VA-området, Norrvatten och Käppala. Norrvatten levererar dricksvatten till kommunen via sitt egna vattenledningsnät. Kommunens vattenledning ansluter till Norrvattens på ett flertal platser i kommunen. Norrvattens vattenreningsverk Görväln ligger i Järfälla kommun och vattentäkt är Mälaren. Käppala tar hand om och renar spillvattnet från kommunen. Spillvattnet leds via kommunens spillvattenledningar till Käppalas tunnelsystem för vidare transport till reningsverket för spillvatten på Lidingö.

2. Verksamhetschefens kommentar till resultatet

VA-verksamhetens resultat år 2021 ligger över budget. En rad faktorer har samverkat till att resultatet blir ett överskott på 5,3 mnkr. Detta överskott fonderas och VA-verksamheten har nu ett ackumulerat överskott på 19,6 mnkr. Detta överskott kommer att påverka behovet av taxeökningar framöver. Det är i grunden positivt när kostnader inte når upp till förväntade nivåer samtidigt som VA-verksamheten har ett behov av att utveckla den ekonomiska analysen. Mycket kraft kommer att läggas på att fördjupa den ekonomiska analysen och därmed prognossäkerheten.

Måluppfyllelsen i VA-verksamheten är god. Alla mål utom ett har uppfyllts och det sista är delvis uppfyllt. Det är glädjande samtidigt som VA-verksamheten kommer att analysera målen och måluppfyllnaden och kan efter analys komma att föreslå högre mål till nämnden i framtiden.

3. Viktiga händelser i verksamheten

VA-verksamheten har framtidsäkrat avrinningen från en stor del av kommunen och minskat risken för stora problem när förnyelsen av Norakulverten genomfördes. Funktionen hos den stora dagvattenkulverten är helt nödvändig för att inte översvämningar i Noraområdet ska inträffa. Den avvattnar ett instängt område där ingen ytlig avrinning kan ske.

Förnyelsen av pumpstationerna har påbörjats och under året har VA-verksamheten färdigställt pumpstation Skogsvik och fler stationer är påbörjade. Planen är att alla stationer ska genomgå en totalreivering, ett projekt som kommer att löpa över lång tid framöver. Både driftsäkerhet, energiförsörjning och styrning av stationerna blir avsevärt förbättrad efter reivering.

Danderyds kommun har vunnit betydelsefulla tvister mot lantmäteriet. Lantmäteriet har ändrat sina nationella rekommendationer till lantmätarna som en följd av utslag i mål som Danderyd drivit. Det kommer att ha stor betydelse för hur framgångsrikt VA-verksamheten kan säkra rättighet att ha nödvändiga ledningar på privata fastigheter.

En gedigen genomgång av förnyelsebehovet på de kommunala VA-ledningarna har genomförts efter en mall som branschorganisationen Svenskt vatten tagit fram. Resultatet ger en större kunskap om vilka ledningar VA-verksamheten behöver prioritera vid förnyelsearbetet. Ett förslag på VA-plan har arbetats fram där förnyelseplaneringen är en stor del. VA-planen

kommer att föreslås för nämnden med möjlighet till kommunfullmäktigeantagande under 2022.

Den SMS-tjänst som tidigare lanserats har blivit betydelsefull och flitigt använd. Flera gånger i veckan används tjänsten för att hålla berörda abonnenter uppdaterade i frågor som rör VA-verksamhetens leverans av VA-tjänster.

4. Måluppfyllelse

1. Hög kvalitet

Danderyds kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakt med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter öppen dialog där kommunens invånare, föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus

Nämndsmål	Bedömning	Trend
-----------	-----------	-------

Nyckeltal	Kön	Utfall 2021	Mål 2021	Mål 2022	Bedömning	Trend
-----------	-----	-------------	----------	----------	-----------	-------

2. Stor valfrihet

Danderyds kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan välja inom den kommunalt finansierade servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar

Nämndsmål	Bedömning	Trend
-----------	-----------	-------

Nyckeltal	Kön	Utfall 2021	Mål 2021	Mål 2022	Bedömning	Trend
-----------	-----	-------------	----------	----------	-----------	-------

3. Hög attraktivitet

Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas

Nämndsmål	Bedömning	Trend
3.1 Danderydsborna är nöjda med VA-verksamheten		→

Kommentar:

SCB har ändrat sina nyckeltal från och med 2021. Frågan som ställts avseende tillgången till dricksvatten formuleras nu enligt följande "Hur tycker du att följande saker fungerar i din kommun? Kommunens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten är bra" Andelen avser de som har svarat "Mycket bra" eller "ganska bra" på frågan. De som svarat "Vet inte/ingen åsikt" är exkluderade. Danderyd har ett resultat om 91.5 jämfört med 87.0 för riket. Nya mål för nyckeltalet sätts i VP för 2022.

Nyckeltalet provresultat har ett mål om att maximalt tre av VA-verksamhetens prov inom egenkontrollen får visa negativt utfall. Utfallet för 2021 är att inga prov visar negativt utfall. Det uppfyller alltså med råge det mål verksamheten arbetar mot.

Eftersom nyckeltalet provresultat är inom nämndmålet och tillgången till dricksvatten uppnår ett resultat som är högre än medlet för riket så bedöms nämndmålet som uppnått.

3.2 Danderyds kommun har ett friskt kommunalt dricksvatten med en robust vattenförsörjning		-
--	---	---

Kommentar:

VA-verksamheten bedömer att målet att Danderyds kommun har ett friskt kommunalt dricksvatten med en robust vattenförsörjning har uppnåtts. Nyckeltalet antal vattenläckor får ett utfall på 22

Nämndsmål	Bedömning	Trend
stycken. Det är strax under målet om max 23 läckor på årsbasis. Den ökade investeringstakten kommer på lång sikt att trycka ner denna siffra. Samtidigt är det positivt att VA-verksamheten hittar läckor och olika alternativa metoder för att hitta läckor testas och utvärderas. Nyckeltalet att minst ett genomfört projekt som syftar till ökad robusthet i VA-nätet. VA-verksamheten har genomfört renovering av pumpstationer vilket ökar robustheten. Det målet är alltså också uppfyllt.		

Nyckeltal	Kön	Utfall 2021	Mål 2021	Mål 2022	Bedömning	Trend
3.1 Danderydsborna är nöjda med VA-verksamheten						
Provresultat		0	<3			→
Dricksvatten (Andel som svarat fungerar ganska bra eller mycket bra i SCB:s undersökning)			80.00%			-
3.2 Danderyds kommun har ett friskt kommunalt dricksvatten med en robust vattenförsörjning						
Antal vattenläckor		22	<23			-
Minst ett genomfört projekt som syftar till ökad robusthet i VA-nätet.		1	1			-

4. Hög effektivitet

Danderyds kommuns verksamheter samverkar och gör rätt prioriteringar för att nå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska ha en låg kommunalskatt

Nämndsmål	Bedömning	Trend
4.1 Danderyds kommuns Va-verksamhet är kostnadseffektiv genom att kostnadsmedvetet minska ovidkommande vatten		-

Kommentar:

Målet mäts av nyckeltalen andelen inläckage samt projekt för att minska ovidkommande vatten. När det gäller projekt för att minska ovidkommande vatten har ett projekt med rökning genomförts med gott resultat. Denna teknik kommer att användas i mycket större utsträckning framöver. Målet är uppnått. När det gäller nyckeltalet andel inläckage får VA-verksamheten resultatet av den slutliga fördelningen från Käppala på vårkanten. Det gör att nyckeltalet haltar och inte redovisas i årsbokslutet. VA-verksamheten kan jämföra med det senaste resultatet som finns tillgängligt vilket är 2,47 för 2020 jämfört med målet 2,5. Med vägledning av det och den erfarenhet som VA-verksamheten har av att detta resultat ändras väldigt långsamt kan det på goda grunder förmodas att målet är uppfyllt. Tolkningen blir att nämndmålet delvis är uppfyllt.

Nyckeltal	Kön	Utfall 2021	Mål 2021	Mål 2022	Bedömning	Trend
4.1 Danderyds kommuns Va-verksamhet är kostnadseffektiv genom att kostnadsmedvetet minska ovidkommande vatten						
Andel inläckage			<2,5			-
Minst ett projekt per år som syftar till mindre ovidkommande vatten		1	1			-

5. Stark utveckling

Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuds goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

Nämndsmål	Bedömning	Trend
-----------	-----------	-------

Nyckeltal	Kön	Utfall 2021	Mål 2021	Mål 2022	Bedömning	Trend
-----------	-----	-------------	----------	----------	-----------	-------

5. Personal

Personalstatistik va-verksamheten 2021

		Antal personer	Antal årsarbetare	Antal årsarbetare 2020	Förändring
Månadsavlönade	Tills vidare	6	6.00	5.0	1.0
Månadsavlönade	Samtliga Anställningsformer	6	6.00	5.0	1.0

Nuläget på personalsidan har varit stabilt under året med fulltalig styrka och ingen personalomsättning. Se tekniska nämndens årsredovisning för ytterligare redogörelse om personalredogörelse.

6. Ekonomi

För år 2021 redovisar VA-verksamheten en positiv avvikelse mot budget 7,5 mnkr vilket motsvarar 341 procent av budgeterade nettokostnader. VA-verksamheten budgeterade för en förlust på 2,2 mnkr år 2021 och det slutliga resultatet blev ett positivt resultat på 5,3 mnkr. Avvikelsen beror på flera faktorer men det kan främst förklaras av lägre kostnader för kapitalkapitalkostnader och avloppskostnader än budgeterat. Dessutom är intäkterna för VA-verksamheten högre än budgeterat.

Nettokostnad VA-verksamheten 2021

mnkr	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse mnkr	Avvikelse %	Utfall 2020
Intäkter	75,5	78,7	3,2	4 %	80,5
Kostnader	-77,7	-73,4	4,3	6 %	-73,8
Nettokostnader	-2,2	-5,3	7,5	341%	6,7

6.1 Driftredovisning

Sammanställningen visar VA-verksamhetens intäkter och kostnader jämfört med budget och föregående år.

Driftredovisning VA-verksamheten 2021

mnkr	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse mnkr	Avvikelse %	Utfall 2020
Verksamhetens intäkter	75,5	78,7	3,2	4 %	80,5
Verksamhetens kostnader	-77,7	-73,4	4,3	6%	-73,8
Balansering eget kapital	2,2	-5,3	-7,5	341%	-6,7
Årets resultat	-2,2	5,3	7,5	341%	6,7

Positiva avvikelser mot budget

Utfall för intäkterna var 78,7 mnkr år 2021 och det ger ett positivt utfall mot budget på 3,2 mnkr. Redan vid halvårsbokslutet flaggade VA-verksamheten att intäkterna skulle bli högre än budgeterat, då med 1,5 mnkr. Det är mer positiva intäktsresultatet beror bland annat på att VA-verksamheten oväntat fick dröjsmålsränta på 1 mnkr avseende de dagvattenavgifter trafikverket retroaktivt betalade 2020. Utfallet för intäkterna 2020 var 80,5 mnkr.

Det blev inga kostnader för försäkringsskador för VA-verksamheten år 2021 och det ger ett positivt utfall mot budget på 1,5 mnkr. Detta är en kostnadspost VA-verksamheten behöver budgetera ett visst belopp för. Vissa år kan denna kostnad vara betydlig, andra år, såsom 2021 obefintlig. Allt beror på vilka skadehändelser som inträffar.

Kostnaderna för spillvatten blev på den nivå VA-verksamheten prognosticerade vid halvårsbokslutet, 19,5 mnkr, och det ger ett positivt utfall mot budget på 2 mkr. Avvikelsen förklaras utifrån att verksamheten har missbedömt storleken av kostnaderna vid framtagandet av budgeten. Kostnaderna för spillvatten var 16,5 mnkr år 2020, vilket innebär en ökning med 3 mnkr år 2021.

Utfallet för konsultkostnader blev 0,9 mnkr och det ger ett positivt utfall mot budget på 1,1 mnkr. VA-verksamheten hade inte behov av att anlita konsulter i den utsträckningen som budgeterats. En av anledningarna är att stora projekt såsom Mörby centrum har senarelagts och följaktligen har inte behovet av konsulter realiserats. En annan förklaring är att den förnyelseplanering som genomförts i verksamheten kunde genomföras utan extern hjälp.

Kostnaderna för avskrivningskostnader blev 6,4 mnkr år 2021 och räntekostnaderna blev 0,8 mnkr. Det ger totala kapitalkostnader för VA-verksamheten på 7,2 mnkr vilket ger ett positivt utfall mot budget på 3,1 mnkr.

Övriga positiva avvikelser mot budget uppgår till 2,2 mnkr.

Negativa avvikelser mot budget

Kostnaderna för va-verksamhetens kundtjänst blev 2,7 mnkr vilket ger ett negativt utfall mot budget på 1,1 mnkr. VA-verksamheten har genomfört ett omfattande och nödvändigt registerunderhåll vilket belastar budgeten för kundtjänst då det är det företaget som utfört detta underhåll. Felaktigheter har tagits bort och uppgifter som saknats har lagts till. Detta ökar möjligheterna till en snabb och korrekt service till våra abonnenter.

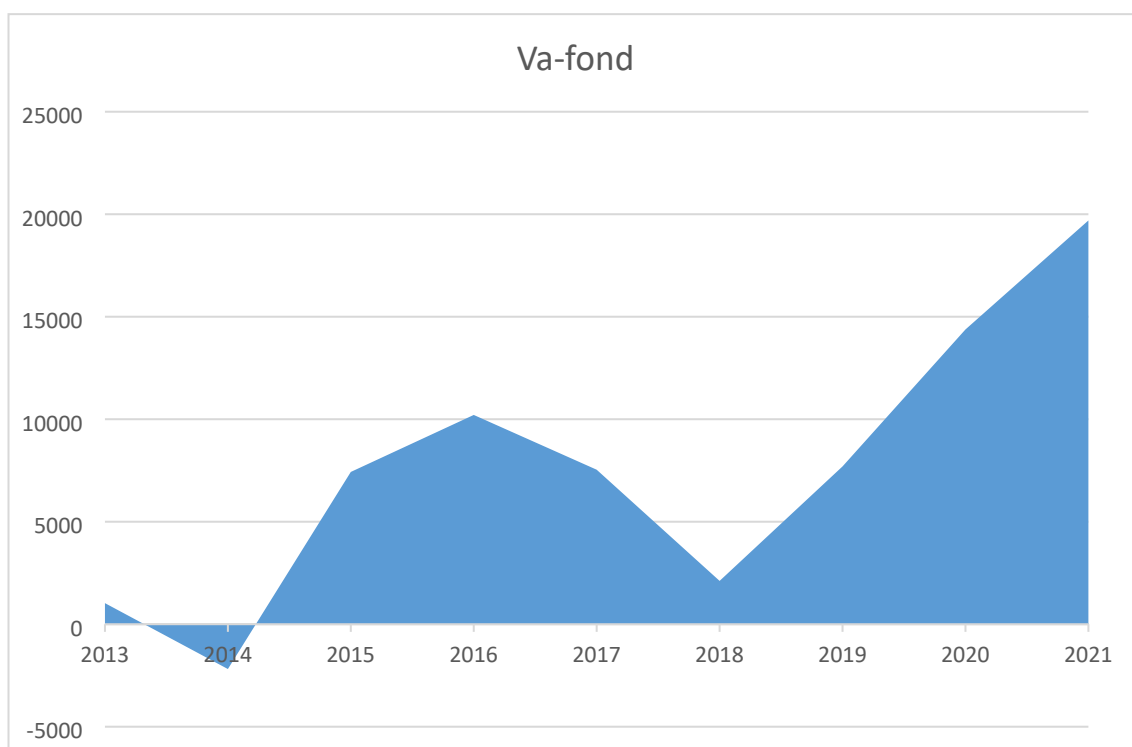
Va-verksamheten har burit engångskostnader för utredningar och liknande för olika investeringsprojekt på 3,6 mnkr.

Övriga negativa avvikelser mot budget uppgår till 0,9 mnkr.

Sammantaget ger detta att nettokostnaderna för VA-verksamheten får ett utfall på 5,3 mnkr mot budgeterat

Nedanstående diagram visar utvecklingen för VA-fonden

Utgående balans för VA-fonden 2013-2021

Ett positivt resultat på 5,3 mnkr balanseras mot VA-fonden som nu har ett värde på 19,7 mnkr. Det är medel som skall återföras till VA-abbonenterna. Värdet i fonden kommer att minska behovet av att höja VA-taxan framöver och skapar samtidigt buffert att genomföra de förändringar i ekonomiredovisningsprinciper som aviserats där vissa kostnader som tidigare redovisats som investeringar framöver kommer att hanteras i driftbudgeten. Den ökade investeringsvolymen kommer också på sikt att öka kapitalkostnaden som belastar driftbudgeten.

6.2 Investeringsredovisning

Sammanställningen visar VA-verksamhetens utfall för investeringar jämfört med budget.

Investeringsredovisning VA-verksamheten 2021

Projekt	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse mnkr	Avvikelse %
Va-Mörby centrum	-30,0	-0,1	29,9	99,7%
Strandvägen tryckspill	-35,0	-0,8	34,2	97,7%
Övriga Va-investeringar	-65,8	-33,9	31,9	48,5%
	-130,8	-34,7	96,1	73,5%

VA-verksamheten har ett positiv avvikelse på 96,1 mnkr jämfört med budget vilket motsvarar 73,5 procent av budgeten. Avvikelsen kan till största del förklaras av att ett flertal stora projekt inte har nått genomförandefas. När budget för verksamhetsåret 2021 sattes ingick flera projekts totalbudget i väntan på genomförandebeslut. För projektet tryckspill Strandvägen har projekteringsfasen blivit längre än förväntat. Även Mörby centrum har inte kommit igång som förväntat på grund av förseningar hos extern part. Även andra projekt har försenats av olika anledningar såsom svårighet att hitta lämplig lokalisering och utdragna fastighetsrättsliga utmaningar. De kommande investeringsriktlinjerna i Danderyds kommun kommer att underlätta framtida hantering av investeringsbudgetering och -redovisning.

7. Intern kontroll

Redovisas i årsredovisning för Tekniska nämnden.

8. Risker

De klimatförändringar som nu allt mer blir uppenbara innebär också en rad risker för VA-verksamheten både på lång och kort sikt. På kort sikt innebär torra varma somrar en risk att VA-verksamheten inte kan leverera så mycket vatten som abonnenterna önskar. På längre sikt är en stigande havsnivå en stor utmaning för den anläggning som VA-verksamheten förvaltar. Avvattningen av lågt liggande fastigheter är redan nu besvärlig och kan komma att förvärras i framtiden.

VA-nätet i Enebyberg är beroende av Täbys dito. På samma sätt är Täby på ett antal platser beroende av VA-nätet i Enebyberg. Detta förhållande reglerades på 1970 talet men har inte hanterats sedan dess. Täby kommun har väckt frågan om framtida lösning. Hela frågan är komplex och ekonomiskt betydelsefull och kommer att behöva hanteras framöver.

9. Strategiska avtal

Redovisas i årsredovisning för Tekniska nämnden.

10. Prestationer och nyckeltal

Kommun	Kommunens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten (positiva)
Sigtuna	88,2%
Lidingö	94,2%
Täby	92,4%
Nacka	84,9%
Tyresö	86,3%
Lomma	90,6%
Waxholm	84,0%
Järfälla	90,2%
Ekerö	73,0%
Värmdö	73,9%
Nykvarn	84,7%
Danderyd	91,5%
Genomsnitt ovanstående	86,2%
Riket	89,4%
Stockholms län	89,7%

Parametrar	Danderyd	Täby	Lidingö
	2020	2020	2020
Invånare antal	32 712	72 834	48 005
Anslutna till allmänna Va-nät	32 712	72 834	48 030
Vattenledningslängd KM	205	287	212
Ledning per anslutna m/ansluten	6,27	3,94	4,41
Antal serviser	6 661	11 492	6 750
Antal anslutna per serviser	4,9	6,3	7,1
Antal vattenläckor	13	13	2
Antal vattenläckor per km ledning	0,06	0,05	0,01
NMI dricksvatten	82	85	iu
Antal vattenmätare	7 264	15 467	7 587
Antal brandposter	551	621	1 042
Avstängningsventiler på vattenledningsnätet	2 173	2 930	2 498